

باسم تعالی

طرح درس مدیریت سازمان های غیردولتی توسعه روستایی

سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۲ (نیم سال دوم)

رشته: توسعه روستایی		گروه: ترویج و آموزش کشاورزی	دانشکده: کشاورزی
گرایش:			
Management of rural development Non-governmental organizations		نام درس: مدیریت سازمان های غیردولتی توسعه روستایی	
مقطع: کارشناسی ارشد	تعداد واحد: ۲ نظری	نوع واحد: تخصصی	پیش نیاز: ندارد
مدرس: دکتر اسماعیل کرمی دهکردی	مرتبه علمی: دانشیار	تخصص: ترویج کشاورزی و توسعه روستایی: مطالعات سیستمیک در نظام های دانش و مدیریت منابع طبیعی	
شماره دفتر: ۰۲۱-۴۸۲۹۲۵۸۴	تلفن داخلی: ۲۵۸۴	موبایل: ۰۹۱۳۲۶۹۷۷۵۲	
پست الکترونیک مدرس		e.karamidehkordi@modares.ac.ir e.karamidehkordi2@gmail.com	
محل، ساعت ها و روزهای تشکیل کلاس			
روزهای هفته	ساعت	مکان تشکیل کلاس	
شنبه	۰۸:۳۰-۱۰:۱۵	به صورت مجازی در LMS و Skype	
سفر علمی ندارد	سمینار ندارد	آموزش تکمیلی عملی ندارد	

۱- هدف کلی درس:

- شناخت و تحلیل تشکل ها و سازمان های غیر دولتی

۲- اهداف اختصاصی درس:

- آشنایی با مفاهیم، انواع و نظریه های مربوط به سازمانها و تشکل های غیر دولتی
- شناخت ارتباط بین بخش خصوصی و سازمانهای دولتی با سازمانهای غیر دولتی
- آشنایی با چگونگی ایجاد و تقویت تشکل ها و سازمانهای غیر دولتی
- آسیب شناسی تشکل ها و سازمانهای غیر دولتی

۳- سرفصل درس ارائه شده از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری

- تعریف سازمان های غیر دولتی
- مفهوم سازی مدیریت سازمان های غیردولتی
- نظریه مدیریت سازمان های غیردولتی
- عملیات مدیریت سازمان های غیردولتی
- اهمیت و پویایی های سازمان های غیردولتی برخاسته از توده های مردم
- نقش دولت و سازمان های غیردولتی
- تحلیل روابط دولت و سازمان های غیردولتی
- سازمان های غیردولتی و تغییر کشاورزی
- نقش سازمان های غیردولتی در کاهش فقر (حمایت، شراکت یا مشارکت)
- حالت های محتمل تعامل بین سازمان های غیردولتی و دولت (شراکت نا امیدکننده، برخوردهای ستیزه جویانه یا هم افزایی های مولد)
- فقرزدایی از طریق سازمان های تولیدکنندگان روستایی
- ارزشیابی اثرات سازمان های غیردولتی بر توسعه روستایی و فقرزدایی
- نقش سازمان های غیردولتی در ترویج
- برنامه ریزی تاب آوری در سازمان های غیردولتی
- سازمان های کشاورزان
- روایت های موفقیت سازمان های کشاورزان
- تعاونی ها به عنوان ابزار توسعه روستایی
- تعاونی ها به عنوان سازمان مشارکتی
- روش های مشارکتی و تسهیلگری
- سازمان های تعاونی خودیاری در نواحی روستایی
- ویژگی ها و انواع سنتی و نوین سازمان های خودیاری روستایی

- نقش ها و کارکردهای سازمان های غیردولتی و مبتنی بر جامعه (NGOs & CBOs)
- شرکت های توسعه جوامع (Community Development Corporations - CDCs)
- سه نسل شرکت های توسعه جوامع
- سازمان های جوانان
- حرفه آموزی برای سازمان های اجتماع محور
- تقویت شراکت دانشگاهها و اجتماعات محلی
- عوامل اثرگذار بر توسعه نیافتگی تعاونی ها
- انواع سازمان های خودیار و غیردولتی در مناطق روستایی ایران
- تشکل های مردم نهاد و سازمان های غیردولتی
- آسیب شناسی تشکل ها و سازمان های روستایی ایران

۴- فعالیتهای پروژه دانشجویان

هر دانشجو باید به صورت انفرادی بر اساس مقالات فارسی و انگلیسی بتواند به بررسی یک موضوع مرتبط با مدیریت سازمان های غیردولتی توسعه روستایی بپردازد.

الف) پروژه -مقاله مروری

در راستای مطالب ذکر شده، دانشجویان به صورت انفرادی به بررسی یک از موضوعات مرتبط با مدیریت سازمان های غیردولتی توسعه روستایی با استفاده از منابع فارسی و انگلیسی و در صورت لزوم مصاحبه با افراد کلیدی می پردازند و به شرح زیر در زمان مشخص گزارش مطالعه خود را در کلاس ارائه می کنند.

فعالیت های لازم برای انجام پروژه

- انتخاب یکی از موضوعات مربوط به مدیریت سازمان های غیردولتی توسعه روستایی (در اولین جلسه اعلام گردد)
- جمع اوری داده ها با استفاده از مطالعه کتابخانه ای و مصاحبه
- تهیه گزارش ۲۵-۱۵ صفحه و تایپ در نرم افزار Word (منابع مورد استفاده در انجام بررسی باید در متن و انتهای متن به دقت منبع دهی شده باشند)
- تهیه یک فایل PowerPoint از مطالب مربوط به فایل Word ذکر شده
- ارائه مطالب فایل PowerPoint در کلاس به مدت ۱۵ تا ۲۰ دقیقه (در چهارهفته انتهایی درس براساس زمان بندی)

- تحویل دو فایل PowerPoint و Word پس از اصلاحات (قبل از امتحان)

ب) نمونه هایی از موضوعات مرتبط برای بررسی

انتخاب یک موضوع براساس سرفصل درس

▀ سازمانهای غیر دولتی در زمینه محیط زیست

▀ سازمانهای غیر دولتی در زمینه مدیریت منابع طبیعی

▀ سازمانهای غیر دولتی در زمینه کشاورزی

▀ تشکل های روستایی

▀ اتحادیه های کشاورزان و روستایی

▀ تعاونی ها مختلف

▀ مجمع خبرگان کشاورزی

▀ نظام صنفی کشاورزان

▀ شوراهاى اسلامى روستایی

▀ صندوق های خرد روستایی

▀ انجمن ها/ تشکل های مصرف کنندگان

پ) اجزاء اصلی گزارش:

۱. عنوان (عنوان پروژه، نام و نام خانوادگی افراد؛ نام دانشگاه، دانشکده و گروه؛ نام استاد درس؛ تاریخ تنظیم)
۲. چکیده
۳. بخش اول: مقدمه (اهمیت موضوع، اهداف کلی و جزئی) و مرور ادبیات مرتبط با موضوع. در انجام مرور ادبیات باید هر مطلبی که از منبعی نوشته می شود، بر اساس شیوه APA منبع آن به دقت ذکر شود.
۴. بخش دوم: نتیجه گیری و پیشنهادها (با استفاده از نتایج مشخص شود چگونه به اهداف مورد نظر پاسخ داده شده است و چه دستاورد هایی حاصل گردیده است. همچنین این نتایج چه تاثیری می تواند در جامعه داشته و چه پیشنهاد هایی برای عملی شدن آنها می توان داد.)
۵. فهرست منابع (منابع براساس یک سبک مشخص تهیه گردند. ابتدا منابع فارسی براساس حروف الفباء به ترتیب تنظیم شوند. سپس منابع انگلیسی نیز بر اساس حروف الفباء)

۵- زمان بندی ارائه موضوعات سرفصل درس

جلسه	موضوع
۱	- تعریف سازمان های غیر دولتی، مفهوم سازی مدیریت سازمان های غیردولتی
۲	- اهمیت و پویایی های سازمان های غیردولتی برخاسته از توده های مردم
۳	- نظریه های مدیریت سازمان های غیردولتی و رفتارهای جمعی، عملیات مدیریت سازمان های غیردولتی
۴	- نقش دولت و سازمان های غیردولتی، تحلیل روابط دولت و سازمان های غیردولتی و سازمان های غیردولتی و تغییر کشاورزی، تقویت شراکت دانشگاهها و اجتماعات محلی
۵	- نقش سازمان های غیردولتی در کاهش فقر (حمایت، شراکت یا مشارکت) حالت های محتمل تعامل بین سازمان های غیردولتی و دولت (شراکت نا امیدکننده، برخوردهای ستیزه جویانه یا هم افزایی های مولد)، فقرزدایی از طریق سازمان های تولیدکنندگان روستایی، ارزشیابی اثرات سازمان های غیردولتی بر توسعه روستایی و فقرزدایی
۶	- نقش سازمان های غیردولتی در ترویج
۷	- برنامه ریزی تاب آوری در سازمان های غیردولتی
۸	- ویژگی ها و انواع سنتی و نوین سازمان های خودیاری روستایی، نقش ها و کارکردهای سازمان های غیردولتی و مبتنی بر جامعه (NGOs & CBOs)، تشکل های مردم نهاد و سازمان های غیردولتی، انواع سازمان های خودیار و غیردولتی در مناطق روستایی ایران
۹	- روش های مشارکتی و تسهیلگری
۱۰	- تعاونی ها به عنوان ابزار توسعه روستایی، تعاونی ها به عنوان سازمان مشارکتی، سازمان های تعاونی خودیاری در نواحی روستایی، عوامل اثرگذار بر توسعه نیافتگی تعاونی ها
۱۱	- سازمان های کشاورزان، روایت های موفقیت سازمان های کشاورزان
۱۲	- شرکت های توسعه جوامع (Community Development Corporations - CDCs)، سازمان های جوانان، حرفه آموزی برای سازمان های اجتماع محور
۱۳	- آسیب شناسی تشکل ها و سازمان های روستایی ایران
۱۴	- ایجاد و ثبت سازمانهای غیر دولتی
۱۵	- ارائه تکالیف دانشجویی
۱۶	- ارائه تکالیف دانشجویی
۱۷	امتحان پایان ترم

۶- ارزشیابی:

نمره	مورد
۴۰	پروژه انفرادی

تکالیف و فعالیتهای مستمر)*	۳۰
امتحان پایان ترم*	۱۱۰
حضور در جلسات هفتگی درس	۲۰
جمع	۲۰۰

*اصطلاحات و مفاهیم به زبان انگلیسی در امتحان پایان ترم آورده می شود.

۷- منابع اصلی:

- ۸- اسحاقی، سید حسین (۱۳۹۴). بایسته‌های پژوهش گروهی: چند گام تا نهادینه‌سازی تشکل‌ها. تهران: مرکز نشر هاجر.
- ۹- بنائی‌بابازاده، امین (۱۳۹۷). سازمان‌های مردم‌نهاد از توسعه انسانی تا مشارکت مدنی. تهران: نگاه معاصر.
- ۱۰- خسروی، جعفر (۱۳۹۹). تامین و مدیریت مالی در سازمان‌های مردم‌نهاد. تهران: اروانه.
- ۱۱- سبزه‌ای، محمدتقی (۱۳۹۳). نظریه‌های جامعه‌ی مدنی. تهران: دانشگاه رازی (کرمانشاه).
- ۱۲- سعیدی، محمدرضا (۱۳۹۸). درآمدی بر مشارکت مردمی و سازمان های غیردولتی. تهران: انتشارات سمت.**
- ۱۳- سهراب‌زاده، مهران (۱۳۹۲). جامعه‌شناسی سازمان‌های غیردولتی (NGO). تهران: سخنوران.
- ۱۴- شکوری، علی (۱۳۹۲). سیاستهای توسعه کشاورزی در ایران. تهران: انتشارات سمت.
- ۱۵- شکوری، علی (۱۳۹۲). مشارکت های اجتماعی و سازمان های حمایتی. تهران: انتشارات سمت.
- ۱۶- طالب، مهدی (۱۳۸۸). اصول و اندیشه های تعاون. تهران: نشر دانشگاه تهران.
- ۱۷- قاسمی، سیدمحمد (۱۳۹۶). روش راه‌اندازی و توانمندسازی سازمان‌های مردم‌نهاد (NGOs). تهران: شاپورخواست.
- ۱۸- کرمی دهکردی، الف. (۱۳۹۸). مشارکت جوامع روستایی در بازسازی پس از سوانح، با تاکید بر زلزله های دهه ی ۱۳۸۰. تهران: انتشارات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.**
- ۱۹- گلشن پژوه، محمدرضا (۱۳۹۲). راهنمای سازمان‌های غیردولتی (با اصلاحات و اضافات). تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر تهران.
- ۲۰- مریل بتسیل، میشل و کورل، الیزابت (۱۳۹۶). دیپلماسی سازمان‌های مردم‌نهاد: تاثیر سازمان‌های مردم‌نهاد. (مترجم سبحان طیبی و رضا عرب‌چادگانی). تهران: خرسندی.
- ۲۱- معصومی، طیبه (۱۳۹۹). آموزش ثبت سازمان‌های مردم‌نهاد. تهران: طلا.
- ۲۲- مهاجر، داریوش (۱۳۹۳). تشکل و انجمن در قانون. تهران: بادبان.

۲۳- نصیری، وحید (۱۳۹۶). نقش سازمان های مردم نهاد در توسعه و ترویج حقوق بشر با تمرکز بر فعالیتهای سازمان دیده بان حقوق بشر. تهران: آذرفر.

۲۴- نقوی سیدجواد، صیامی نمین، فرشید، کتابدار، مجیدرضا و حیدری ساری، محمد (۱۳۹۴). نقش تشکلهای مردم نهاد در نظارت بر بازار. تهران: شرکت چاپ و نشر بازرگانی.

Bernard, T., & Spielman, D. J. (2009). Reaching the rural poor through rural producer organizations? A study of agricultural marketing cooperatives in Ethiopia. *Food Policy*, 34(1), 60-69. doi: <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2008.08.001>

Bosc, P.-M., Eychenne, D., Hussein, K., Losch, B., Mercoiret, M.-R., Rondot, P., & Mackintosh-Walker, S. (2002). The role of rural producers organizations in the world bank rural development strategy: World Bank.

Eversley, J. (2019). *Social and community development: An introduction*: Macmillan International Higher Education.

Farrington, J., Bebbington, A. J., Lewis, D. J., & Wellard, K. (1993). *Reluctant partners? Non-governmental organizations, the state and sustainable agricultural development*. London: Routledge.

Frankenberger, T. R., Constat, M. A., Nelson, S., & Starr, L. (2014). *Resilience programming among nongovernmental organizations: Lessons for policymakers*: Intl Food Policy Res Inst.

Granof, M. H., Khumawala, S. B., Calabrese, T. D., & Smith, D. L. (2016). *Government and not-for-profit accounting: Concepts and practices*: John Wiley & Sons.

Green, G. P., & Goetting, A. (Eds.). (2010). *Mobilizing communities: Asset building as a community development strategy*: Temple University Press.

Green, G. P., & Haines, A. (2015). *Asset building & community development*: Sage publications.

Hellin, J., Lundy, M., & Meijer, M. (2009). Farmer organization, collective action and market access in meso-America. *Food Policy*, 34(1), 16-22. doi: <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2008.10.003>

Howell, J. (2013). *Non-governmental public action and social justice*: Springer.

Latynskiy, E., & Berger, T. (2016). Networks of rural producer organizations in Uganda: What can be done to make them work better? *World Development*, 78, 572-586. doi: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2015.10.014>

Lewis, D. (2014). *Non-governmental organizations, management and development*: Routledge.

Muir, A. (1992). *Evaluating the impact of NGOs in rural poverty alleviation: Zimbabwe country study*.

- Penrose-Buckley, C. (2007). *Producer organisations: A guide to developing collective rural enterprises*: Oxfam.
- Phillips, R., & Pittman, R. (2014). *An introduction to community development*: Routledge.
- Ramappa, K., & Yashashwini, M. (2018). Evolution of farmer producer organizations: Challenges and opportunities. *Research Journal of Agricultural Sciences*, 9(4), 709-715.
- Robinson Jr, J. W., & Green, G. P. (2011). *Introduction to community development: Theory, practice, and service-learning*: Sage.
- Sharma, P., Taneja, S., Rawat, P., & Chakraborty, S. (Eds.). (2014). *Krishi sutra 2 success stories of farmer producer organisations*. Maharashtra, India: Indian Society of Agribusiness Professionals (ISAP), Narayangarh Agro Producer Company Limited.
- Shiferaw, B., Hellin, J., & Muricho, G. (2011). Improving market access and agricultural productivity growth in Africa: What role for producer organizations and collective action institutions? *Food Security*, 3(4), 475-489. doi:10.1007/s12571-011-0153-0
- Trebbin, A. (2014). Linking small farmers to modern retail through producer organizations – experiences with producer companies in India. *Food Policy*, 45, 35-44. doi: <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2013.12.007>